

Z a s e ž e n o.

Interpelacija

poslanca dr. Fanderlika in tovaršev do ministra notranjih zadev.

„Nek Brnsk list je 15. oktobra t. l. prinesel novico, da je deželni namestnik Moravski, baron Possinger-Choborski, ko je potoval uradnije ogledovat, v mestu Geviču na Moravskem 12. oktobra t. l. v govoru do mestnega starešinstva in c. kr. sodnijskih uradnikov prvemu izrazil željo, naj bi ono, ki se je kazalo vedno ustavoverno in domoljubno, in tudi tako ravnalo, še dalje ostalo na tem polji ter se ne dalo spodriniti po tukaj vladajoči nasprotni stranki, — c. k. sodnijskim uradnikom pa da je posebno ostro ukazal, da se imajo držati edino le nemške stranke, kajti to bi moralo biti načelo vsakega državnega uradnika. Ker je ta nepričakovana novica vzbudila mnogo pozornosti, je bilo to oficijelni „Brünner Ztg.“ povod, da je v št. 237 od 16. oktobra ono v dopisu iz Geviča od 12. oktobra v „Mähr. Corr.“ omenjeno poročilo o govoru gospoda deželnega namestnika do državnih uradnikov popraviti le toliko, da se je državnim uradnikom o tej priliki posebno na srce polagalo, naj po vseh močéh podpirajo ono stranko, ki si je dala nalogo, pospeševati blagor države in brezpogojno spoštovati in spolnovati ustavne postave. Tedaj se mora zdeti po vsem tem, da je gospod deželni namestnik Moravski samoupravno skupščino mestnega starešinstva v Geviču spodbujal in naganjal k razkolu in razprtiji z drugim delom so-

meščanov in da je — preziraje v državni temeljni postavi od 21. decembra 1867, št. 144 drž. zak., zagotovljeno neodvisnost in samostojnost sodnikov — c. kr. sodnijskim uradnikom dajal ukaze, kako se imajo zadržati; pri tem je bil drug del prebivalstva, če tudi ne v obraz dolžén, da spada k stranki, katera je sovražna blagoru cesarstva.

Podpisani si tedaj dovoljujejo gospoda ministra vprašati:

1. Je li Njih Svitlost volja, gospoda deželnega namestnika Moravskega klicati k odgovoru zavoljo tu navedenih izrekov?

2. Je li Njih Svitlost volja vkreniti, kar je potrebno, da se za naprej zabrani tako agitatorno početje c. k. državnih uradnikov?

3. Je li Nj. Svitlost volja zavarovati neodvisnost ces. kralj. sodnijskih uradnikov proti vplivu političnih uradov?“

Dr. Pražak, Wurm, dr. Kusy, Weber, grof Hohenwart, dr. Lienbacher, dr. Oelz, Wörz, dr. Vitezić, Zallinger, Herman, Graf, Reiner, grof Barbo, baron Gudenus, dr. Harant, Zeilberger, grof Brandis, Schrems, Neumayer, Breider, bar. Sternbach, pl. Pflügl, dr. Meznik. *)

Minister Lasser je na to odgovoril: „Formalno bi odgovoril lahko samo to, da bom na to interpelacijo odgovarjal v prihodnji seji. Vendar pa bom zdaj že ob kratkem izrekel svojo misel o tej zadevi, namreč, da se ravnanje Moravskega deželnega namestnika meni tako zdi, da se jaz ž njim popolnoma strinjam in ga odobrujem.“ (Levica živahno ploska, na desni čudenje.)

Mnogovrstne novice.

* *Kedaj so se začele hiše za bolehne ljudi (Siechenhäuser)?* Ker se ravno zdaj po dobrotnikih v Ljubljani zida novo poslopje za bolehavce, naj povemo nekoliko o prvem pričetku teh dobrodelnih naprav. Zgodovina nam pripoveduje, da prvi nagib k napravi teh hiš je bila tista kožna bolezen, ki se imenuje oprh ali po besedah sv. pisma gobe (Aussatz). Ta kožna bolezen je bila v srednjem veku silno razširjena; prhajastih ali gobovih ljudi so se takrat tako zelo bali, da so jih, ker jih tudi v nobeno bolnišnico niso hoteli vzeti, izpahnili iz človeškega društva. Še le v 12. in 13. stoletju so začeli s temi nesrečnimi ljudmi bolj človeško ravnati. Napravili so namreč posebne hiše za nje, vendar še dalje proč od stanovališča družih ljudi, na prostem polji; taka je bila hiša gobovih zunaj vrat mesta Lübecka, kamor je iz mesta peljala ozka steza, kjer so ti reveži sedeli zaviti v sive plajšče in s kreguljčkom opominjali popotnike, da naj se jih ognejo.

* *Čigav je veter?* — V sredi 14. veka je hotel samostan avguštinov v Windsheimu provincije Oberyssel veternik ali mlin na sapa narediti; temu se je pa zoperstavil bližnji grajščak, rekši, da veter (sapa) onega kraja je njegov. Na to so se mnih imenovanega samostana (kloštra) obrnili na škofa v Utrehtu, pod čegar gospodstvom je bila ta dežela že od 10. stoletja. Škof je naslonjen na to podloštvo rešil to zadevo s tem, da je rekel, da veter cele dežele spada pod oblast škofijstva. In samostanu je leta 1341 dal pravico napraviti veternik, kjerkoli mu je drago.

* Kako grozno velik davek za kristijane je v Bosni, razvidno je s sledečega. Ena sama hiša plačuje: Gospodar po 1 gold. 53 kr., žena njegova po 33 kr., moško dete po 1 gld. 33 kr., od vola po 1 gld. 33 kr.,

*) Kje sta dr. Vošnjak in Pfeifer?